

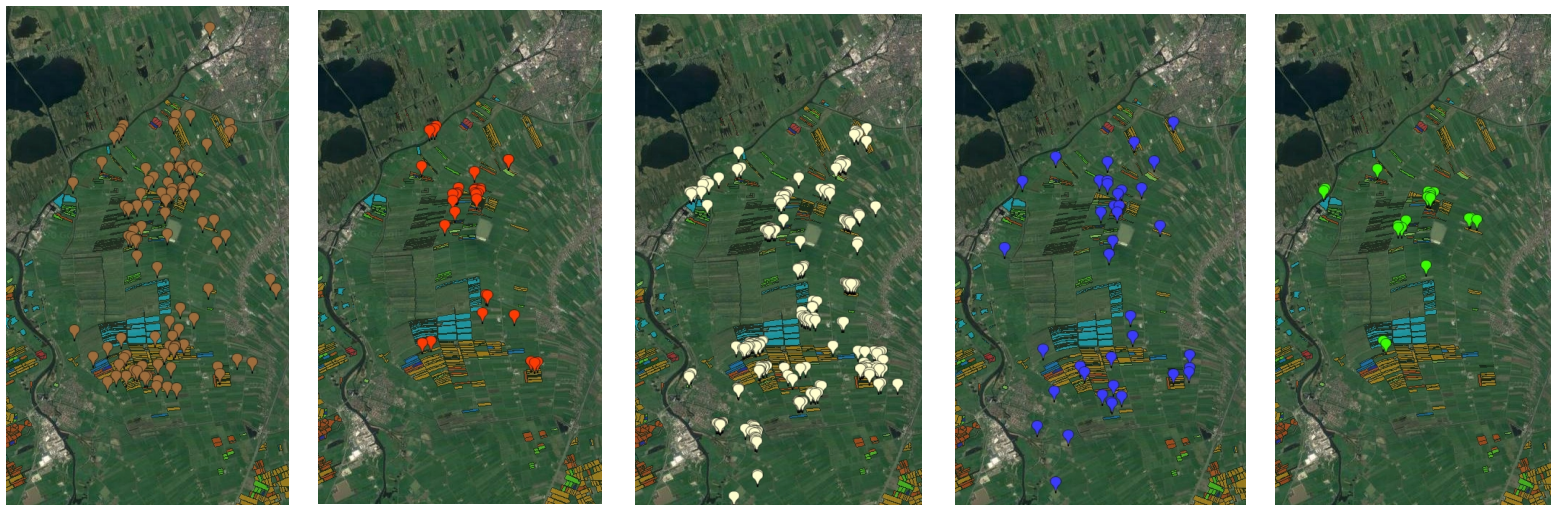


## VERENIGING WEIDVOGELBESCHERMING STAPHORSTERVELD E.O.

### Resultaten en analyse weidevogelseizoen Staphorsterveld e.o. 2020

In 2020 zijn in het zoekgebied van de vereniging zijn 460 nesten van weidevogels gevonden, te weten 93 wulpennesten, 35 gruttonesten, 247 Kievitsnesten, 39 scholeksternesten, 20 tureluursnesten, 16 wilde eendennesten, 4 slob-eendennesten, 3 krakeendnesten en 3 graspiepernesten. Daarnaast werd nog een nest van een “onbekende” eend gevonden. Dat nest is in de analyse buiten beschouwing gelaten. De gevonden nesten zijn ingevoerd in het databaseprogramma van “Boerenlandvogelmonitor” van Landschap.NL. Het aantal gevonden nesten heeft betrekking op alle nesten, dus ook op tweede of meerder legfels.

#### locatie nesten



wulp

grutto

kievit

scholekster

tureluur

#### Aantallen gevonden nesten in de periode 2016 – 2020

**tabel 1:** Aantal gevonden nesten ( onder nest wordt verstaan een gevonden nest met eieren).

	wulp	grutto	kievit	schol- ekster	ture- luur	wilde eend	slob- eend	krak- eend	gras- pieper	roodb. tapuit	gele- kwikst.	water- snip	aantal nesten
2016	74	37	141	16	21	1	2	2		1	1		296
2017	79	25	191	28	22	6	8	1	1				361
2018	79	21	225	41	20	6	6	3				1	411
2019	81	21	196	36	14	10	4	2	3				367
2020	93	35	247	39	20	16	4	3	3				460

Uit de tabel 1 blijkt dat:

- \*\* het aantal gevonden wulpennesten elk jaar stijgt.
- \*\* het aantal gevonden gruttonesten dit jaar is gestegen en weer op het niveau ligt van 2016.
- \*\* het aantal gevonden Kievitsnesten nog steeds stijgt.
- \*\* het aantal scholeksternesten de laatste 3 jaar ongeveer gelijk is gebleven.
- \*\* per per jaar ongeveer evenveel tureluurnesten zijn gevonden, met als uitzondering in 2019.
- \*\* het aantal gevonden wilde eendennesten per jaar stijgt.
- \*\* over de andere nesten weinig te zeggen valt, vanwege het geringe aantal gevonden nesten. De nesten van deze vogels (krak-, slob-eend en de kleine weidevogels) zijn lastig te vinden.

### Aantal nesten in beheerpercelen met rustperiode.

In beheerpercelen met rustperiode wordt niet gezocht naar nesten.

Wel vindt op deze percelen een eenmalige QuickScan telling plaats gedurende de periode van de van de eerste BTS telling. De bevindingen zijn vermeld in "Boerenlandvogelmonitor" onder "Waarnemingen Weidevogels" (QBM).

De bevindingen die duiden op een nest (gedragscode 04 = nestindicerend gedrag, 05 = nestlocatie en 06 = alarmerende vogel(s) met jongen) zijn vermeld. Zie tabel 2.

**tabel 2:** Aantal territoria in beheerpercelen met rustperiode in 2020

	wulp	grutto	kievit	scholekster	tureluur	wilde eend	slobeend	gele kwikstaart
2020	2	6	6	0	5	5	1	1

Aangetroffen nesten van: wulp 1x, kievit 1x en wilde 4x. Deze nesten zijn ook vermeld in tabel 1.

**Tabel 3: Resultaten gevonden nesten in 2020**

2020	nesten	bekend	onbekend <sup>1e</sup>	uit	niet uit	%uit	pred	% predatie	beweid	werkzh <sup>2e</sup>	verlaten	overig <sup>3e</sup>	onbekend <sup>4e</sup>
wulp	93	91	2	48	43	52,7	32	35,2		2	2		7
grutto	35	34	1	21	13	61,8	9	26,5		1	2		1
kievit	247	237	10	142	95	59,9	46	19,4	1	8	6		34
scholekster	39	38	1	14	24	36,8	16	42,1				1	7
tureluur	20	19	1	17	2	89,5	2	10,5					
wilde eend	16	9	7	5	4	55,6	4	44,4					
krakeend	3	3		1	2	33,3	0	0,0			1		1
slobeend	4	4		3	1	75,0	0	0,0			1		
graspieper	3	2	1	1	1	50,0	1	50,0					
<b>totaal</b>	<b>460</b>	<b>437</b>	<b>23</b>	<b>252</b>	<b>185</b>	<b>57,7</b>	<b>110</b>	<b>25,2</b>	<b>1</b>	<b>11</b>	<b>12</b>	<b>1</b>	<b>50</b>

<sup>1e</sup> Onbekend resultaat: Betekent dat het nest wel is afgeboekt, maar dat het volledig onbekend is wat er van het nest is geworden. Bijvoorbeeld: Het nest niet is teruggevonden.

<sup>2e</sup> Werkzh: nesten die verloren zijn gegaan als gevolg van werkzaamheden als mesten, maaien, ploegen e.d. .

<sup>3e</sup> Overige: Een nest dat verloren is gegaan als gevolg van een andere oorzaak. In dit geval betreft het een scholeksternest dat is vertrapt.

<sup>4e</sup> Onbekend: Onbekend resultaat. Er is geen reden aangegeven waardoor het nest verloren is gegaan.

Uit de tabel 3 blijkt dat:

\*\* 23 (5%) van de 460 gevonden nesten geen bekend resultaat heeft.

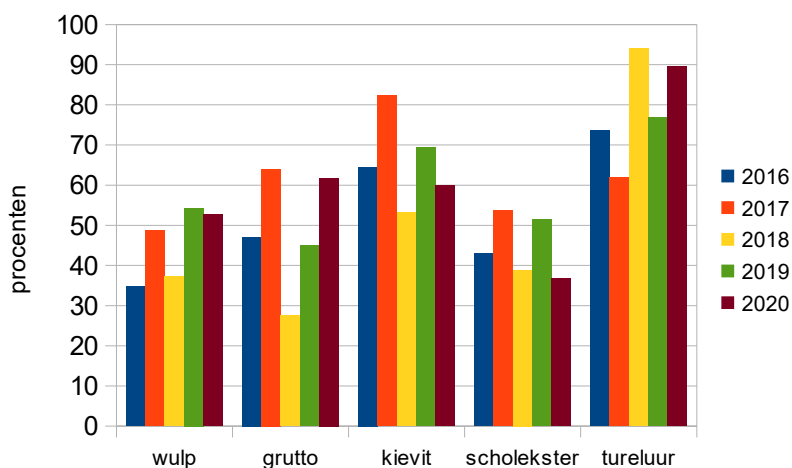
\*\* het percentages uitgekomen nesten van de scholekster slechts 36,8% is en dat van van de tureluur 89,5% .

\*\* er weinig nesten verloren zijn gegaan a.g.v. werkzaamheden. Zie later in het verslag.

\*\* Dat het aantal nesten met onbekend resultaat van kievit (14,3%) en scholekster (18,4%) hoog is. Tijdens de eindcontrole kon niet worden aangegeven of de nesten al dan niet zijn uitgekomen.

\*\* er van de overige vogels weinig te zeggen valt, vanwege de geringe aantallen gevonden nesten. Behalve dat het aantal nesten van de wilde eend met bekend resultaat erg laag is.

**Grafiek 1: uitkomstpercentage nesten in de periode 2016 – 2020**



Uit grafiek 1 blijkt dat:

- \*\* de uitkomstpercentages van de nesten dit jaar rond of onder de 60% ligt met als uitzondering de tureluur .
- \*\* de uitkomstpercentages schommelen over de jaren.
- \*\* het uitkomstpercentage van de wulp stijgt, hoewel dat nog steeds te laag is. Dit is toe te schrijven aan het plaatsen van vossenrasters. (zie later).
- \*\* Het uitkomstpercentage van de scholekster nog steeds lager is dan 40% is. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het aantal nesten met onbekende resultaat (18,4%) hoog is. Een aantal van deze nesten kan zijn uitgekomen.

**tabel 5: Aantallen gepredeerde nesten in 2020**

	resultaat bekend	nesten gepredeerd	% gepredeerd
wulp	91	32	35,2
grutto	34	9	26,5
kievit	237	46	19,4
scholekster	38	16	42,1
tureluur	19	2	10,5
totaal	419	104	24,8

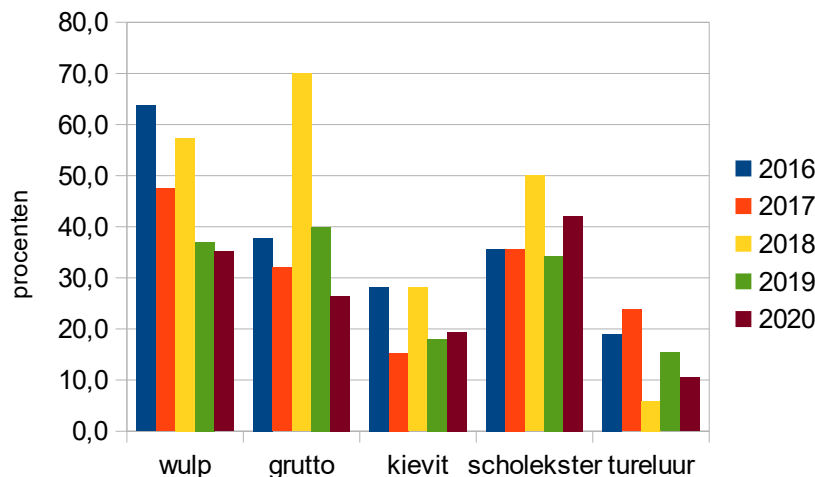
Uit tabel 5 blijkt dat het aantal gepredeerde nesten van zowel de wulp (34,1%) als scholekster (42,1%) hoog is.

**Tabel 6: Genoemde predatoren per vogel (in procenten) in 2020.**

predatoren 2020	wulp	grutto	kievit	scholekster	tureluur	totaal
onbekend	45,2	44,4	78,3	68,8	100,0	63,5
hermelijn / wezel	12,9	44,4	10,9	12,5	0,0	14,4
vogel	22,6	11,1	10,9	12,5	0,0	14,4
mens	6,5	0,0	0,0	6,3	0,0	2,9
steenmarter	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
vos	12,9	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8
totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Uit tabel 6 blijkt dat onbekend het meest wordt genoemd als oorzaak van predatie. Dat is logisch omdat meestal geen sporen van predatie worden gezien. Van de bekende oorzaken worden hermelijn / wezel en de vogel (kraai) het vaakst genoemd. Ook de mens is weer genoemd als predator (eierenroof) van wulpen- en scholekster nesten. De predatie van het wulpennest (één nest) door de steenmarter is door middel van een camera vastgelegd.

**Grafiek 2: Predatie gedurende de periode 2016 – 2010**



Uit grafiek 2 blijkt dat vooral in 2018 veel nesten zijn gepredeerd. Het percentage gepredeerde nesten van de wulp is de laatste 2 jaar duidelijk afgenomen, dit in tegenstelling tot dat van de andere vogels. De daling van het percentage wulpennesten is te danken aan het plaatsen van vossenrasters. Deze rasters zijn vanaf 2019 geplaatst.

### Vossenrasters

Om wulpennesten te beschermen tegen predatie door vossen, worden zogenaamde vossenrasters geplaatst (zie foto). In 2020 zijn 27 van de 93 gevonden wulpennesten voorzien van een vossenraster, dat is een toename van 13 ten opzichte van 2019, dat 14 van de 81 wulpennesten.

In Tabel 7 wordt de predatie van alle wulpennesten met bekende resultaat (niet-gerasterde en gerasterde nesten) vergeleken met de gerasterde nesten. Uit tabel 7 blijkt dat door het plaatsen van vossenrasters de predatie van wulpennesten duidelijk is afgenomen.



**Tabel 7:** Het aantal gepredeerde wulpennesten in 2019 en 2020.

	nesten bekend* resultaat	% gepredeerd	nesten vossenraster	% gepredeerd
2019	81	37,1%	14	14,2%
2020	91	35,2%	27	14,8%

\* Inclusief gerasterde nesten.

Het rasteren van nesten houdt een risico in. Het kan zijn dat een wulpenpaar het raster niet accepteert om vervolgens niet terug te komen op het nest. In dat geval wordt het raster vanaf 1,5 uur na plaatsing weer verwijderd.

Na verwijdering is de kans op predatie verhoogd als gevolg van de verstoringen rond het nest. Ook kan het gebeuren dat het nest na aanvankelijke acceptatie toch nog wordt verlaten. In 2020 betrof dat 2 van de 27 nesten (7,4%). Van de niet gerasterde nesten is geen nest verlaten (zie ook tabel 1).

In tabel 8 zijn de resultaten van de gerasterde wulpennesten in 2019 en 2020 vermeld.

**Tabel 8:** Resultaten gerasterde wulpennesten in 2019 en 2020

	2019	2020
aantal nesten	14	27
uit	11 (78,6%)	21 (77,8%)
gepredaard	2 (14,2%)	4 (14,8%)
verlaten	1 (7,1%)	2 (7,4%)

### Nesten verloren door werkzaamheden 2020

In 2020 zijn 11 nesten verloren gegaan als gevolg van werkzaamheden.

Als gevolg van maaien zijn 2 wulpennesten, 1 gruttenest en 1 Kievitsnest verloren gegaan.

Als gevolg van ploegen zijn 5 Kievitsnesten verloren gegaan en 2 Kievitsnesten zijn verloren gegaan als gevolg van overige werkzaamheden.

### Last minute beheer

Last minutebeheer is, zoals de naam zegt, het op het laatste moment afsluiten van (extra) beheer.

In de volgende gevallen kan dat van toepassing zijn:

\*\* het verlengen van een bestaand pakket met rustperiode: Dit kan aangevraagd worden wanneer aan het einde van de rustperiode nog nesten of kuikens op het betreffende perceel aanwezig zijn.

\*\* op percelen waarop geen beheer ligt, maar wel nesten of kuikens aanwezig zijn. Last minute beheer kan in dit geval zelfs nog worden aangevraagd wanneer de boer tijdens het maaien stuit op een nest.

\*\* het creëren van kuikenvelden. De afmeting van een kuikenveld is minimaal 6 x 100 m.

In 2020 hebben 25 veehouders last minute beheer afgesloten op totaal 33,7 ha. Het spreekt voor zich dat het toepassen van last minute beheer legsels en kuikens spaart.

### Ouderparen met vliegvlugge kuikens

In tabel 9 staan het minimale aantal wulpen- en grutto- en tureluurparen vermeld dat in 2020 vliegvlugge kuiken heeft geproduceerd, met het aantal grootgebrachte kuikens.

**Tabel 9:** Ouderparen met vliegvlugge kuikens

	aantal paren met vliegvlugge kuikens <sup>1)</sup>	aantal vliegvlugge kuikens <sup>1)</sup>
wulp	19	34
grutto	9	10
tureluur	13	19

<sup>1)</sup> minimaal aantal

### Het ringen van wulpenkuikens

In 2020 zijn 6 kuikens van 6 wulpenparen geringd (per paar 1).

### Weidevogelreservaat Staatsbosbeheer



In het zoekgebied van de vereniging ligt sinds 5 jaar het weidevogelreservaat van Staatsbosbeheer. Het betreft een gebied van ongeveer 250 ha, ten noordoosten van Hasselt.

In het reservaat heerst gedurende het broedseizoen rust, er wordt niet naar nesten gezocht en er wordt pas gemaaid nadat het broedseizoen is afgelopen. Jaarlijks wordt het reservaat geïnventariseerd op het voorkomen van broedvogels volgens het 'broedvogel monitoringsprogramma' (BMP) van SOVON.

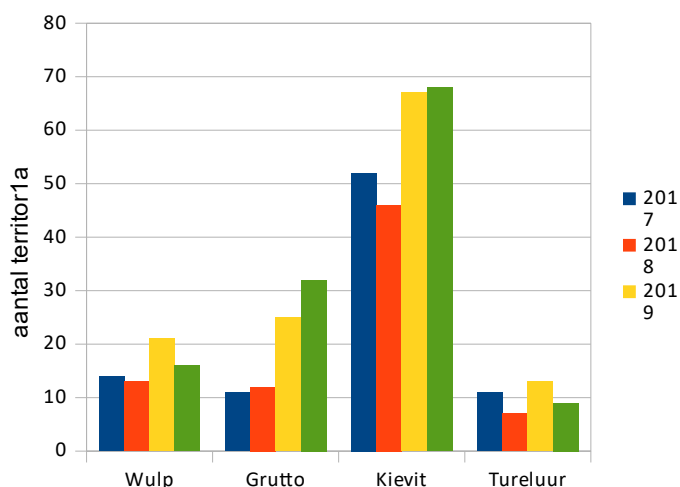
### Aantallen territoria van weidevogels

In tabel 10 staat een selectie van de aangetroffen aantallen weidevogels vermeld vanaf 2017 evenals in tabel 3. In het reservaat zijn vanaf 2017 geen territoria van de scholekster vastgesteld.

**Tabel 10**

Jaar	2017	2018	2019	2020
Wulp	14	13	21	16
Grutto	11	12	25	32
Kievit	52	46	67	68
Tureluur	11	7	13	9
Scholekster	0	0	0	0
Gele Kwikstaart	6	8	9	23
Graspieper	66	81	75	87
Krakeend	17	20	33	25
Kuifeend		3		6
Kwartel		1		6
Paapje	7	2	2	
Roodborsttapuit	16	11	17	15
Slobeend	9	10		9
Veldleeuwerik				2
Watersnip	2	3	3	3
Wintertaling			1	
Zomertaling	2	4	3	4

**Grafiek 3**



Uit tabel 10 en grafiek 3 blijkt dat het aantal territoria van de wulp een lichte stijging laat zien evenals die van de Kievit. Het aantal territoria van de tureluur blijft ongeveer gelijk. Het aantal territoria van de grutto daarentegen is met een duidelijke opmars bezig.

### Samenvatting en conclusies

- In 2020 zijn in het zoekgebied van de vereniging duidelijk meer nesten gevonden dan in de voorafgaande jaren. Het betreft vooral de nesten van wulp, Kievit en wilde eend. En mogelijk verklaring hiervoor kan zijn dat er dit voorjaar meer naar nesten is gezocht als gevolg van het mooie weer en Covid-19.
- Het aantal territoria in de percelen met een rustperiode is lager dan in 2019.
- Het gemiddelde uitkomstpercentage (57%) van de nesten is laag, met als uitzondering die van de tureluur met 89,5%. Echt zorgelijk is het uitkomstpercentage van de scholekster met 36,8%.
- Van de gevonden nesten is gemiddeld 25,2% gepredeerd. Veel predatie vindt plaats van wulpennesten (35,2%) en scholeksternesten (42,1%).
- De predatie van wulpennesten is de laatste 2 jaren duidelijk afgenomen als gevolg van het toepassen van vossenrasters. Ook het percentage predatie van grutto nesten is dit jaar duidelijk lager dan in voorafgaande jaren.
- De oorzaak van predatie is meestal onbekend (63,5%). Hermelijn / wezel en vogels (zwarte kraai) worden daarnaast het meest genoemd als oorzaak van predatie met elk 14,4%.
- De predatie van wulpennesten die zijn voorzien van een vossenraster ligt tussen de 14 en 15%, dus duidelijk onder het gemiddelde van 35,2%. Dit was ook in 2019 het geval. Hieruit wordt geconcludeerd dat het rasteren een duidelijk positief effect heeft op predatie.
- 25 veehouders hebben in 2020 last minute beheer afgesloten op totaal 33,7 ha.
- Minimaal 19 wulpenparen, 9 grutt)paren en 13 tureluurparen vliegvlugge kuikens hebben voortgebracht met respectievelijk minimaal 34, 10 en 19 kuikens.
- Het aantal territoria van grutto en Kievit in het weidevogelreservaat van SBB nog steeds een stijgende lijn laat zien.